

ชื่อวิจัย การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุบนฐานวิถีวัฒนธรรมอีสานภายใต้กระแส
การเปลี่ยนแปลงสู่สังคมผู้สูงอายุ

ผู้ดำเนินการวิจัย คคนางค์ ช่อชู และคณะ

หน่วยงาน สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ปี พ.ศ. 2560

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาผู้สูงอายุ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของ
ผู้สูงอายุบนฐานวิถีวัฒนธรรมอีสาน และสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยมี
กลุ่มเป้าหมายคือผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่อยู่ในอีสานตอนบนและตอนล่าง โดยมีพื้นที่วิจัยในจังหวัด
กาฬสินธุ์ มหาสารคาม บุรีรัมย์ อุบลราชธานี ได้สังเคราะห์โครงการวิจัยย่อยจำนวน 18 โครงการ โดย
วิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบทและสถานการณ์ผู้สูงอายุ พบว่า จำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุมี
ความสามารถหลายด้าน และมีปัญหาด้านสุขภาพและปัญหาหนี้สิน อย่างไรก็ตามกระแสสังคมผู้สูงอายุทำให้
หน่วยงานทั้งในระดับนโยบายและในระดับท้องถิ่นเริ่มให้ความสำคัญมากขึ้น ดังจะเห็นมีการตั้งชมรมผู้สูงอายุ
และโรงเรียนผู้สูงอายุ แต่ยังคงขาดกระบวนการ รูปแบบของกิจกรรมการพัฒนาที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตในทุก
มิติได้ ส่วนการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยวิถีวัฒนธรรมอีสานนี้สามารถนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้
ทั้งทางกาย ทางจิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ ด้านร่างกาย ได้แก่ การออกกำลังกายด้วยผ้าขาวม้า ด้านจิตใจ
ร้องสรภัญญะและการแสดงพื้นถิ่น การประดิษฐ์สิ่งขององค์ประกอบของประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสาน ด้าน
สังคม เป็นการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม เช่น กลุ่มการแสดงพื้นบ้าน รวมกลุ่มงานใบตอง และด้านเศรษฐกิจ
พบว่า ผู้สูงอายุมีภูมิปัญญาที่เป็นองค์ความรู้ที่อยู่ในตัวที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นอาชีพได้ ดังเช่น กลุ่มทำนา
เกลือ เป็นต้น และใช้ระบบออนไลน์เพื่อเพิ่มช่องทางการค้าขายสินค้าสำหรับผู้สูงอายุ รูปแบบของการพัฒนา

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงมีการเลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัย และก่อให้เกิดประโยชน์ทางกาย
ความสุขทางใจ ขับเคลื่อนกิจกรรมด้วยกระบวนการของโรงเรียนผู้สูงอายุ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
ในท้องถิ่น ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้นำที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้สูงอายุให้ประสบความสำเร็จได้

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิต วัฒนธรรม อีสาน